

en créixer e en multiplicar la sancta Fe cathòlica», Muntaner, § 25 (Casac. I, 63.10); o bé entre 'intenció' i 'parer', com en altres pasatges de Muntaner: «Pare senyor, lo meu consell no és bastant a donar a vós ne a la vostra saviesa; mas emperò, jo, senyor, vos en diré lo meu *entenment*», «e axí, cascuns digats ço que millor vos en parega, mas de mi ja us he dit mon *entenment* (Bof., 29, 39).

En lloc d'això el llatí emprava *intentio*, *-onis*, que més tard anà entrant, amb caràcter mig-savi, en català. De primer es troba en la forma mig-popularitzada *entenció*: «que la sua santa *entenció* no-s pogués empatxar per negun», *VidesR*, 185v2 (trad. «ejus *intentio* impedire ---», 559); «per *entenció* que faés foc ---» (cita a *SIAMI*); «la abadesa e les altres dones la reprimen, e digueren que con hom reb altre en orde, no deu hom aver *entenció* a les riqueses temporals», Lull (*Merav.*, *NCl.* II, 151; *Blanq.*, *NCl.* I, 130.3). «Déus --- fa que lur mala *entenció* no ve a fi --- e fa que aquells --- los són los majors enemics ---», Eiximenis (*Dones*, 172, 123v1, p. 257). *Intenssió* en el doc. de 1403 citat supra per a *dar entenenent* «la nostra *intenció*» 1345, «que-m vullats declarar vostra *intenció* e voler» 1385, i altres 15 testimonis entre aquests i 1413, *InvLC*; «deu-hi fer hom ço que en si és, e tostemp bé e ab bona *intenció*», «*intenció* fort vil e carnal», Eiximenis, *Dones* (prosi., *EntreDL*, § 2.103, i § 3). «La malícia dels hòmens fa que moltes coses se pensen en altra *intenció* que no-s fan», JnEsteve (*LiEleg.* i-7-c); «les robes e mercaderies qui extrau de Cath. per *intenció* de tornar aquelles en Cathalunya ---» a. 1481, ed. del *Consolat* per Moliné, p. 232. *Intencionat* [Lacav.]. *Intencional* [Llull, *A. Sci.* III, 295].

Entenedor [Belv.]; *entenenent*, *entenenca*. *Entès*, *entesa* f. [diaris c. 1917]. *Entin?* *Malentès* (cf. *mal*);⁶ i + *benentès* creat sobre aquell amb sentit contraposat, i ben usual, però oblidat en el *DFA*, etc., en la locució *en el b.* (o *amb el b.*) que ---: «¿tanmateix se resol a matar "El Poble Català" o a abandonar-lo? ¿No hi hauria manera de que vostè hi seguís al davant, *en el benentès de que* no se'l perjudiqués? cap manera?», carta de Felíu Elías a Coromines, 3-vi-1911, quan aquest s'anava decidint a deixar la direcció d'aquell diari per no passar misèria ell i els seus (escrit així, ho esmenà posant-hi damunt *amb el b.*). *Desentendre's* [Belv.]; *desentès* [id.]. *Sobreentendre* [Lab.], igual que el cast. *sobreentender*, és versemblant que sigui alteració del rar *subentendre*, calc del ll. tardà i b. ll. *subintelligere* emprat amb el mateix sentit per St. Jeroni, Boethius i Dante (*De Vulg. Eloq.* II, § 5, 4), que fou calcat en forma més exacta pel fr. *sousentendre* i it. *sottintendere*. *Sobreentès*.

Intent [DTo. 1647]: «intenció o *intent*: animus; dar-te he rahó de mon *intent*»; Lacav.; Belv., pres del ll. tardà i medieval *intentus*, *-ūs* 'fi, finalitat' (Cassiodor, Hugutio, Dante: *De Vulg. Eloq.* I, § 12, 2; II, § 6.1); ja sovint en romanços que han de ser almenys de c. 1700: «que de tres *intents* que tinc - yo no sé quin me n'agafa: / si me'n vàija a ser soldat - o si me n'ofego al aygua»; «no 'm diríeu vós, galan jove, /

per quin *intent* me deu el ram?» «si vós no'm deu l'amor vostra / yo determino passà <a> mon *intent*» ('passar a vies de fet'), MilàF, *Romlo.*, 455, 576.10, 575.6. «La ira de sos inics *intents*» Lloa ross. de St. Vicenç, ms. de 1799 (RLR xxxiii, 95).

L'accepció pròpia de la paraula *intent* en català no és igual a 'intenció', com ho és el significat del castellà *intento*, sinó més aviat 'pla d'acció, propòsit, projecte': «—És dir qu'ella segueix estimant-te? És dir que se sacrifica? —Oh, però jo tinc un *intent*! --- això són recorts qu'ella m'ha donat en diferents ocasions; aquestes cartes me les va escriure --- Què penso fer? Anar an el nuvi, y ensenyat-l'hi tot, y quan ell ho vegi ---», Felíu i Codina (*La Dida*, a. 1875, § 50, p. 239; i anàlogament a les pp. 152, 167, 169). Sovint usat per Coromines: «L'Institut va disposar-se a realitzar aquest treball, amb l'*intent* d'utilitzar-lo en les seves publicacions ---», prefaci de les *Normes Ortogràfiques* de 1913 (§ 1).

Barretina de dos intents 'la que té la gira d'un color i la cara de l'altre': «Ignasi Iglésies, era un home d'un sol *intent*, i per aquesta mateixa raó era un romàntic, i no un clàssic --- I això que ara dic de l'amor podríem aplicar-ho a la política, en la qual els homes com ara l'Iglésies no poden fer forrolla, precisament perquè tant les dones com el poble podrien ésser comparats a les barretienes empordaneses de *dos intents*, que si la cara és d'un color, la gira és d'un altre», Coromines (*Ing. Iglésies, l'home i el poeta*). Rarament: *entent*.

Intentar [DTo. 1647; Belv. ---]; «Pau Gibert --- és pràctic en les armes / --- lo varen *intentar* - *intetaren* d'agafar-lo», reco. a l'Esplugu; mj. S. XVIII (MilàF, *Romlo.*, 123.4). *Intentable*. *Ententiu*; *intentivol*.

Intendent [Belv.], pròpiament el qui entén o s'ocupa en alguna cosa [Belv.], copiat del fr. *intendant* [1586]; *intendenta* [Lab. 1888]. *Intendència* [Belv.]; «Barcelona --- ab --- Real Audiència, *Intendència*, Tribunal de Inquisició ---», Maldà (*Excursions*, p. 1). *Superintendent* [Belv.], copiat del fr. *surintendant*, que abans s'havia dit *superintendant* [fi S. XIV]; *superintendència* [1586, *AlcM*; Belv.].

Intens [Llull: «pus *intensa* almoyna, *Mer.* II, 78; Belv.], pres del ll. *intensus*, *-a, -um* id.: «aquest llibre --- és a manera d'una altra *Vita nuova*, en què un esperit *intens* i reflexiu --- refereix la història del seu amor ---», Costa i Llobera (sobre *Les hores d'amor serenes* de Coromines, *BDLC* VII, 1913, 224).⁷ *Intensus* no ha deixat descendència romànica; Mitxelena nega la tesi de Schuchardt i, amb reserves, de R. Lafon, que d'aquí surti el bc. *en(t)zun* (*FonHiVca.*, 114; 10). *Intensitat* [Llull, *A. Sci.* I, 50; Lab. 1840]. *Intensiu* [Llull; Belv.]. *Intensificar*, *-ficable*, *-ficador*, *-ficació*.

Estendre, ll. EXTÈNDÈRE 'estendre amplament': «los sants cavallers *esteyren* lo col», *VidesR*, 207r1, traduint *extendentes* (< *estesren*, forma i evolució fonètica estudiada a les *VidesR*, vol. I). Més sovint es troba el part. *estès*: «lo corp, ab les ales *estesese*», *VidesR*, 78v1; «ab vostres senyeres *estesese*», Desclot (*NCl.* II, 33.24). «Déus farà manament a la terra que *s'estena*